

Трибуна українського слова
на міжній
американській землі

СВОБОДА
український щоденник

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

Адреса
Федеральний і Адміністративний:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City 3, N. J.
Телефон: HENDERSON 4-0807
Тел. УНІО: HENDERSON 4-1016

РІК LX. Ч. 325. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS. No. 325. JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, DECEMBER 6, 1952. VOL. LX.

ТРУМАН І СТВЕНСОН ПРОТИ ПОБОРЮВАННЯ НОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Вашингтон. — През. Труман і титулярний голова Демократичної партії, губ. Адлі Е. Стивенсон, розглядаючи плани дальшої діяльності своєї партії, висловилися прихильно проти безупинної опозиції партії щодо республіканської адміністрації, яка перебрала владу після Нового Року. Після дводенних нарад вони обидва прийшли до висновку, що Республіканська партія, яка вибрала свого президента з особи ген. Двайта Д. Айзенгавера, повинна мати нагоду й доволі часу, щоб показати свою спосібність в адміністрації країни. Стивенсон заявив, що він самий і през. Труман рішуче обстоюють засаду, що інтереси Демократичної партії мусять уступити на друге місце, бо на першому місці треба поставити інтереси країни й налагодження публічних справ. «Ми не маємо наміру впливати на демократичних членів Конгресу, щоб класти перепони, проволікати або в який небудь спосіб шкодити програмі нової адміністрації»

СТВЕНСОН ГОСТЕМ В БІЛОМУ ДОМІ

Президент Труман вітає в Білому Домі свого гостя, переможеного у виборах демократичного кандидата на президента, губернатора штату Іллінойс Адлі Е. Стивенсона. Після цілої низки конференцій, Стивенсон взяв участь в прощальному прийнятті, яке влаштував президент Труман для членів свого уряду.

Домагання посилити боротьбу з Совєтами

Нью-Йорк. — У промові на річних зборах членів Товариства Кіннінгемів, про потребу посилення спротиву совєтській агресії говорив губернатор Теодор Мак Келдін, республіканець з Меріленду. Промовець домагався розпочати цей спротив в рамках організації Об'єднаних Націй, а саме, щоб держава ОН стримала постачання усяких мажоритарних Індії доділ полонених, як вивіз її злов'язок. Отож, за думкою промовця, необхідна нова закордонна політика, яка б закінчила лагіння відносин до комуністичних держав.

Адмірал Кірк про Кремль

Нью-Йорк. — У своєму зверненні до Англомовного Об'єднання, адмірал Кірк торкнувся загрози, що її уявляв Кремль по відношенню до вільного світу. Адмірал Кірк, що був раніше головою Американського Комітету для звільнення народів Росії, а тепер очолює установу Психологічної Стратегії, окреслив, як утопію, мрію про майбутній комуністичний рай. Одноразово він остеріг західний світ проти підірвної діяльності Кремлю, який примусу розщепити вільний світ, користуючись для того усіма засобами. Кірк пригадав про нове совєтське заповнення, що в капіталістичному світі, неминує перегризувати один одного в боротьбі за ринки та за сировину. Проте в Кремлі, за твердженням Кірка сидять люди, а не надлюди, і вони своєю пропагандою, що переходить в гістерію, виявляють, що вони бояться безпеки для них з боку вільного світу. Ці люди, що сидять на вершків піраміди починають боятися також самостійного мислення 200,000,000 „росіян“.

Дальші розкриття гангстерства на водному фронті

Нью-Йорк. — Другого дня переслухав Стейтсман Карно Кіміді, для висвітлення положення серед робітництва в ньюйоркському порті, комісія втягнула на денне світло такі факти: що корабельне підприємство Грейс Лайн заплатило \$25,000 промовою своїм робітникам за самозванство „наставників над вантажнями“ (Тімові О'Мара, який самий не працює, а його привабили серед робітництва помагає до „втримання миру“; що корабельне підприємство Юнайтед Стейтс Лайн побувало на одному з ньюйоркських причалів над рікою Гудсон тільки шість місяців, а після того — просто втекло з Нью-Йорку тому, що серед „ствідворів“ так розпаномілося злодійство, що пропало десять тонн сталі і про це не можна було навіть говорити, щоб не викликати страйки; що підприємство найманців ствідворів Т. Гоган і Сині, яке постачало ствідворів для Юнайтед Стейтс Лайн, мусило наймати деяких робітників заки вони підкинули відслідкувати в'язницю, а один з тих людей понав опісля в торгую за зарплатування „формана“ (переводця), який наймав робітників до праці; що фірма Гогана мусила наймати Джеймса Коунара, який носив при собі зброю, хоч він вкрив бав перед тим товари у причалі. Це мусила компанія зробити тому, щоб він не викликав страйки серед робітників. Допити виявили ще, що юнінці відділи вибирали своїми урядовцями людей, які сиділи в тюрмі і вижидали повороту на виборні становища.

Вже розіслано 1,000 Ювілейних Альманахів „Свободи“

З початком цього місяця Адміністрація „Свободи“ почала розсилку замовлених примірників Ювілейного Альманаха „Свободи“ й впродовж кількох днів розіслано вже одну тисячу примірників. Ювілейний Альманах „Свободи“ це велика на 250 сторінок книга, в якій надруковані статті і спомини майже чотирьох десятих авторів, між ними найвідоміших наших публіцистів. Крім того, в книзі є численні ілюстрації, як теж короткі оповідання, жарту та календар на 1953-й рік. В продажу Альманах коштує тільки одного долара і 50 центів. Замовляти можна безпосередньо в Адміністрації „Свободи“, висилаючи замовлення і грошеву належність (чек, поштовий переказ, або готівкою один долар і 50 центів поштовыми марками) на адресу: „Svoboda“, P. O. Box 346, Jersey City N. J.

ТРИГВЕ ЛІ ЗВІЛЬНИТЬ 9 УРЯДОВЦІВ ОН ЗА НЕЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДО ЗДА

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральний секретар ОН Трігве Лі звільнить 9 урядовців ОН — громадян ЗДА за те, що вони відмовилися від повноважень перед сенатською слідчою комісією під час допиту про їхню приналежність до підірвувальних організацій. Трігве Лі діяв згідно з порученням окремої підкомісії трібуналу, яка висловила в тому дусі, що генеральний секретар ОН повинен звільнити всіх тих урядовців, які не лояльні до тієї держави, яка гостить у себе міжнародну організацію ОН, що має права екстериторіальності. Дев'ять урядовців ОН, громадян ЗДА, виявили своє ставовище в цій справі в листах до генерального секретаря, який уважав, що їхнє висловлення його не вдовольняє, і тому він звільнить їх з їхніх становищ, хоч вони були постійними урядовцями. Ті дев'ять урядовців — це: Джоел Гордон, Франк С. Банкрофт, Говд Доросі Елдрідж, Джек С. Гарріс, Джулія С. Олдер, Джейн М. Від, Александер Свенчансис, Сідні Гласман та Леон А. Елвесон. Вони брали чисту платню від 10,100 до 3,500 доларів річно, вже після заплачення податків екстериторіальності. Дев'ять

Аліанти бомбардують вороні бази біля Манджурії

Токіо. — Сильні з'єднання американських суперфортець Б-29, станціонованих на Окінаві, виконали вчора вже другий день під удар атаку на ворожі вороні бази у безпосередньому віддаленні від манджурського кордону на ріці Ялу. Вони скинули на самперед 100 тонн 500-фунтових бомб на великий комуністичний комунікаційний вузол в Чолсан в північно-західній Кореї, віддалений тільки 25 миль від комуністичного аеродрому Антунг в Манджурії біля гирла ріки Ялу. На цьому аеродромі мають свою базу совєтські літаки МІГ, що беруть участь в повітряних боях над Північною Кореєю. Описали суперфортеці бомбардували теж комуністичні військові бараки та магазини в Таею, такі в безпосередньому віддаленні від ріки Ялу. В повітряних боях збито один ворожий літак, вже третій в двох днях цього місяця. Аліантська авіація бомбардувала теж ворожі позиції на фронті, майже „висаджуючи в повітря“ один із зайнятих ворогом стратегічних гірських верхів. Сильні морози обмежували акцію наземних військ.

Франція бойкотує дебати О.Н. в справі Тунісу

Об'єднані Нації, Н. Й. — Політичний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй почав вчора дебати над скаргами 18 арабських країн проти французької адміністрації в Тунісі, але місце французької делегації під час цих дебат було порожнє. На початку наради прочитано записку заяву французької делегації, в якій вона пригадує пересторогу французького міністра закордонних справ Роберта Шумана з 10-го листопада перед дебатами в цій справі. Шуман перестерігав, що Об'єднані Нації не мають права втрутатися в цю „внутрішню справу“ Франції та що Франція в жадному разі не підкориться рішенням О. Н. На вчорашніх нарадах єдиним промовцем і речником 13 арабських і азійських країн, які висловили застереження, був іракський представник. В своїй тригодинній промові він домагався, щоб Об'єднані Нації ухвалили резолюцію, на підставі якої була б створена окрема комісія ОН, що складалася б з трьох членів та яка керувала б переговорами між туніськими націоналістами і французькою владою. Дебати продовжуватимуться в суботу.

Совєтські „дипломати“ мають пістолі

Об'єднані Нації, Н. Й. — Совєтська делегація повідомила, що під час дебату в Раді Безпеки в справі вибору нового Генерального Секретаря Об'єднаних Націй, вона виділила кандидатуру теперішнього комуністичного міністра закордонних справ Станіслава Скрижешевського. Звичайно, цієї кандидатури ніхто в Об'єднаних Націях серйозно не трактує, але при цій нагоді виявляється інтересний припадок того „міністра“ і „дипломата“ в одному з ньюйоркських готелів. — де він зупинився. В дні 25-го жовтня він вийшов з готелю в не дуже добру настроя, виходячи, забув під подушкою на своєму ліжку пістолі, з якого, очевидно, не розлучався навіть під час сну. Дівчина, що порядкувала кімнату, знайшла цю пістолі та повідомила управлінню готелю, що з черги повинно було пістолі, а та Об'єднані Нації. Тому, що поліція домагалася, що пістолі повинні бути формально зареєстровані, цей „дипломат“, — щоб не давати відтиску своїх палиць та не виконувати інших формальностей, зв'язався з ресторанною зброєю, передав пістолі до переховання властям безпеки ОН.

Комісар О. Н. високо оцінює здібності українця

Нью-Йорк. — Вчора тут відбулися наради представників американських добровільних допомогівих агенцій з високого комісаром Об'єднаних Націй для вітківців, на яких цей комісар високо оцінював спосібності одного з українських скитальців тепер на видатному становищі в Німеччині. Високий комісар д-р Гергард інформував представників про теперішнє положення вітківців в світі, поділяючи їх на дві категорії: — тих, що залишилися ще з часів ІРО та тих, які опісля опинилися на скитальщині, втікаючи переважно з країн за залізною заслоною. Звертаючи увагу на важке положення цієї першої категорії, високий комісар інформував, що в Німеччині вони мають тепер деяку допомогу з окремого Німецького Банку для Вітківців, на чолі одного відділу якого стоїть „дуже спосібний український, сам колишній ДІПІ, д-р Макарушка“. В нарадах взяли участь від ЗАДКомітету д-р В. Галан і адв. М. Родік.

Америка мабуть признає уряд Венесуелі

Вашингтон. — Не зважаючи на приватні звітлення про перемогу опозиції при виборах в Венесуелі, тутешні високі урядовці не вірять, щоб уряд Злучених Держав відмовився признавати новоствореному уряду в Каракасі. Спостерігачі приходять до висновку, що ЗДА не завжди досліджують засади, на підставі яких уряд в закордонних країнах приходить до влади, а придержується практики, що треба рахуватися з фактичним станом. З уваги на невпевнені звітлення з столиці Венесуелі, міста Каракасу, уряд ЗДА дуже здержливий у висловлюванні своїх думок про тамтешнє положення. ЗДА слідкують тільки за затвердженням фактів, що уряд в Каракасі далі залишається при владі.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗНОВУ ВІДЛОЖИВ РАТИ- ФІКАЦІЮ ДОГОВОРІВ

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький канцлер д-р Аденауер та урядові коаліційні партії рішили вчора відкласти ратифікацію мирового контракту та договору про європейську оборонну співлоту до наступного року. Головною причиною того рішення було бажання канцлера Аденауера та його радників встановити раз на завжди право парламенту ратифікувати договори звичайно більшістю голосів, що може зробити тільки Федеральний Конституційний Трибунал. Таке право парламенту встановили опозиційні партії, зокрема соціалісти. — Канцлер Аденауер та його радники мали ще й цілу низку інших мотивів, щоб рекомендувати відложення на деякий час третього і останнього читання проекту ратифікації договорів, бажаччи в тому часі основно розправитися з опозицією, хоч з другого боку це дає теж і опозиції час та нагоду відповідно скріпити свою акцію проти договорів. Федеральний Конституційний Трибунал має свій осідок в Карльсруге і звідти повідомляють, що справа процедури ратифікації не зможе бути вирішена Трибуналом раніше, як в половині січня 1953-го року, — отже щойно після того може бути продовжуватися дебати в парламенті. Рівночасно з ратифікацією договорів парламенту плянує ухвалити ще низку резолюцій з відповідними застереженнями федерального уряду до тих договорів. Німеччина хотіла б головно застерегтися, що ці договори будуть правосильні тільки до часу об'єднання країни, як теж домагалися більш повновладств в своїй внутрішній і закордонній політиці. Дебати над другим читанням проекту ратифікації договорів продовжуватимуться в парламенті. Під час вчорашнього дебату комуністи намагалися організувати перед парламентом демонстрацію проти договорів, але поліція швидко розігнала їх.

Колішні німецькі військовики проти „зрадників“

Бонн, Німеччина. — Вчора тут відбулося зібрання колишніх німецьких військовиків, на яких вони виступили проти німецької участі в європейській армії та проти будучої суспільної ролі тих офіцерів, що під час війни змовилися проти Гітлера. Головні промовці на зібранні були відомі німецькі воєнні герої, полковник німецької авіації Ганс Ульріх Рудель, який під час війни здобув найвищі відзначення за героїство. Він твердив, що „зрада зрада“, та що ті, які зраджували Гітлера, можуть зраджувати знову. Він домагався теж, щоб всіх тих колишніх військовиків, які брали участь в організації німецьких відділів в європейській армії, теж вважали за зрадників. Проте більшість колишніх німецьких військовиків підтримують німецьку участь в європейській армії.

Британія обмежує оборонну програму

Лондон. — Британський прем'єр Вінстон Черчилль повідомив вчора в парламенті, що його уряд вже почав переводити деякі обмеження оборонної програми, щоб могли виконати її в рамках можливої британського бюджету. Ці обмеження полягають головним в тому, що розложено на довгий час доставу замовленого військового устаткування. Крім того, уряд рішив обмежити продукцію тих типів літаків, що їх Британія має тепер в службі, натомість збільшувати продукцію нових типів. При цьому британський прем'єр заявив виразно, що „економізація“ британської оборонної програми в жадному разі не означає її послаблення. Тому теж не буде жадної редукції в людському військовому контингенті, хоч теж ніхто не буде покликаний до війська, якщо цього „не вимагатимуть оборонні зобов'язання Британії“. Черчилль повідомив, що перевірка британської оборонної програми ще продовжуватиметься, отже можливі ще деякі дальші зміни. В поінформованих колах вважають, що вислідом цієї перевірки, впродовж декількох років, 40,000 робітників перейде з воєнної до цивільної індустрії.

Нова спроба розв'язати жидівсько арабське непорозуміння

Об'єднані Нації, Н. Й. — Деякі неавторитетні держави внесли до Політичної Комісії ОН нову формулу, яка має вигляд на те, що на неї погодяться обидві сторони, це значить арабські держави та Ізраїль, та значить дискусію над розв'язкою жидівсько-арабського непорозуміння, що виникло 1948 року, коли зачалася війна між цими державами. Арабсько-жидівський спір стоїть від того часу на мертвому пункті, і ці нейтральні держави, що досі займалися цією справою, мають деяку надію, що це не порозуміння вдасться розв'язати, та змусити обидві сторони засісти до безпосередніх переговорів. В цій новій формулі говориться про територіальні справи та про відшкодування для арабських утікачів, які залишили своє майно в Палестині. Представники Ізраїлю виявляють охоту засісти до переговорів над цими проблемами, але підкреслюють, що ЗДА повинні фінансувати справу відшкодування арабам.

ЮГОСЛАВІЯ ВІДТЯГАЄТЬСЯ ВІД ВІЙСЬКОВОГО СОЮЗУ З ЗАХОДОМ

Неаполь, Італія. — Тут з поінформованих кол заявляють, що вже дотепершні зусилля західних аліантів зупинити втягнення Югославії в західний військовий союз не дали досі жадних конкретних формальних результатів. Для здобуття югославської військової співпраці з Заходом, на чому окремо залежить американським військовим колам, в Югославії перебувають впродовж цього року численні західні військові місії, але югославський уряд досі не погодився на будь-які формальні зобов'язання. Проте, причиною цього є не тільки здержливість самої Югославії, але також деякі застереження Італії, яка є членом Атлантичного Пакту і яка не бажає будь-якого формального військового договору з Югославією, як довго не розв'язана проблема Триєсту. — Натомість стверджують, що тепершні військові зв'язки Заходу з Югославією є далеко кращі, ніж були попереднього року.

Демократи витратили півтора мільйона на радіо

Вашингтон. — Стефан А. Мічел, голова Красного Демократичного Комітету, заявив перед палатною комісією, що три передові демократичні комітети виплатили біля \$1,500,000 перед виборами на радіо й телебачення, однак твердив, що республіканці заплатили втричі більше. Крім того демократи, за свідченням Мічела, заплатили ще колом \$400,000 на оголошення в газетах і через радіо, окремо витратив Форум Стивенсона-Спаркмана між 700 і 800 тисяч доларів, а Добровольці за Стивенсона \$400,000. Артур Е. Смерфілд, голова Красного Республіканського Комітету, складаючи свідчення перед цією самою комісією, відмовився згадати проміжні суми, витрачені республіканцями на виборчу акцію, заявляючи, що ніхто не повинен обчислювати будучі передати Конгресові до 1 січня. Попереднього дня заявив Валтер Вільямс, голова Громадян за Айзенгавера-Ніксона, що його група витратила \$634,000 на радіо й телебачення.

Голова Ради Стабілізації зрецигнував

Вашингтон. — През Труман прийняв резолюцію Арчібалда Кокса зі становища голови Ради „Стабілізації Платні й настанова на його місце Чарльса К. Кілінгворта. Кокс, зголошуючи димісію, заявив, що він не любить тому, що не погоджується з поступком президента, який скасував ухвалу ради і

РУТЕР ОБРАНИЙ ГОЛОВОЮ К.І.О.

Атлантик Сіті. — Валтер П. Рутер, теперішній голова юнії Юнайтед Отomobil Воркерс, обраний на конвенції Конгресу Індустріальних Організацій головою цієї організації на місце недавно померлого Філіпа Моррея. Під час голосування Рутер дістав голоси делегатів, що представляли 3,079,181 членів проти 2,613,103 голосів, які впали на Аллана С. Гейвуда, якого обрано містоголовою й директором організації. Після вибору Рутер виконав промову, в якій заявив за злуку Конгресу Індустріальних Організацій з Американською Федерацією Праці.

Чотири роки тому, — 20 квітня 1948 р., невідомий досі злощинець стріляв з револьвера через вікно до кімнати Рутера в Дітроїті, однак тільки важко зранив його. Саме тоді Рутер обмірковував плани реорганізації юнії автомобільних робітників, яких кількість тепер досягла цифри 1,400,000. Рутер звинувачив не тільки в своїй організації енергії, але й в своїй робітничо-політичній філософії. Він вважав, що замигання до покращання робітничої долі повинно йти з покращання політичних відносин. Тому він завжди брав активну участь в політиці через Демократичну партію. З уваги на це, ледве чи він буде співпрацювати з республіканською адміністрацією, хоч це ще не значить, щоб він робив урядові труднощі в загальному краєвих справах. Валтер П. Рутер народився в Гейлінг, у штеті Вест Вірджинія в 1907 р. отже має тепер 45 років життя. Його батько, з роду німців, був організатором бр о в аричних робітників і серед таких відносин виростав Його син, Віктор і Валтер. Валтер переїхав в 1926 р. до Дітроїту, де вступив до праці у фабриці авт Форда. За юнінжу працю Його прогнали з роботи в 1933 році разом з його братом і він тоді поїхав в подорож по світі, звідку повернувся в Німеччину й Словенію. Повернувшись домі в 1935 р. він кинувся організувати автомобільних робітників. Пізніше він брав участь в загальному званні „сидячих страйках“ у місті Флінт, які мали революційний характер. Згодом він був обраний містоголовою а в р. 1946 головою автомобільної юнії. Він має закінчену середню школу й два роки університету. Це незначний талановитий і відважний чоловік і дуже суворий та скромний в приватній житті. Відзначається великою товариською оглядністю і тому з'єднав собі загальну приязнь. З уваги на своє босове успішність він має перед собою великі надії на дальші осяги в діяльності робітництва.

PEREDPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення реклами не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БАГАТОМОВНИЙ ВИРОК

Американські кореспонденти з Москви, покликуючись на повідомлення російської "Правди України", подали вістку, що спеціальний військовий трибунал в Києві присудив до смертного покарання — розстрілу трьох урядників головного бюро легкого промисловості, якихось: Хайна, Ярошенка і Герсона. Їх засуджено як "ворогів народу" за те, що вони, керуючи розподілом товарів широкого вжитку по крамницях Києва, спекулювали в той спосіб, що замість відсилати товар до крамниць, передавали його до продажу на чорній біржі, а за зароблені в той спосіб гроші купували золото та ховали його в місцях, про які знали тільки вони самі та їхні родичи. Цю їхню роботу, яка "коштувала країні сотні тисяч карбованців", закарбовано як "контрреволюційну" і за неї військовий трибунал присудив їм до "вищої міри покарання" — кулі в потилицю.

Повідомлення про цей присуд багатомовне в багатьох відомостях.

Насамперед — що теж підкреслює американська преса — обвинувачення в звичайному цивільному злочині судив військовий трибунал. Чому військовий? Крім того, обвинувачених присуджено до смертного покарання, на підставі карного кодексу країни. Як відомо, після другої світової війни більшовики формально скасували кару смерті, а їхня пропаганда закликала від комуністичної пропаганди країну в світі. Інше діло, що той пропагандист ані самого формального скасування кару смерті в Совєтах ніхто серйозно не трактував, знаючи, що там людське життя взагалі не має жадної вартості та що там стріляють людей як горобців без жадного суду і засуду та без жадної провини. В кожній разі кару смерті формально скасувано на кілька років і в 1950 році, як комуністична пропаганда в Совєтах і головне закордоном не відповідно використала, що кару знову встановлено, але "тільки за зраду вітчизни, шпигунство і підкуп диверсії". Отже, до "зради вітчизни, шпигунства і диверсії" тепер, виходило б, зараховано вже теж спекуляцію торговельними продуктами. Чи, можливо, за тою "спекуляцією" кривалося щось інше?

В повідомленнях про засуд загалом, що ця спекуляція "коштувала країні сотні тисяч карбованців", значить, вона велася на більшу скало і впровадженню до часу. В повідомленні теж сказано, що між обвинуваченими К. А. Хайн був завідувачем головному бюро легкого промисловості в Києві. В совєтських обставинах ним міг бути тільки завантований партією, отже спекулювали і крали накинени Кремлем "обранці народу". Вони крали, щоб спекулювати на чорній біржі. Це може означати тільки одне: велику недостачу продуктів в крамницях, якщо совєтські злидарі готові на чорній біржі переплачувати за ці продукти, щоб тільки дістати їх. При цьому інтересне, що спекулянти за спекуляційні гроші купували золото і ховали в секретних місцях, правдоподібно на те, щоб моти з нього скористатися після розвалу більшовизму, якого вони сподівалися і очікували ще за свого життя.

На окрему увагу заслуговує теж і саме повідомлення про суд і засуд, що в совєтській диктатурі трапляється тільки рідко коли та з окремою тенденцією. Більшовики, як загалом відомо, "ліквідують" людей масами, але про це світ довідується тільки з оповідань врятованих очевидців та з приватних розпорок масових мотів. А кожне повідомлення про засуд і покарання є не так ствердженням факту, як радше відповідною "політикою". Останній київський засуд та його розголошення могло б бути, для прикладу, намаганням виправдати совєтську владу, що це, мовляв, не вона винна в тому, що в київських крамницях немає товарів, а тільки ці "вороги народу", що "спекулювали" та "розкрадали соціалістичну власність", хоч вони цілком добре могли б бути тільки Богом дуже винними жертвами козлами. Такий засуд і його розголошення могли б мати ще й всілякі інші терористичні цілі, але сумарично вони тільки доводять, що в Україні справді не все в порядку та що Україна справді "не вміщується в совєтську систему", як це свого часу підкреслювала американська преса.

Добро нації — на першому місці

Комуністична пропаганда постійно горлає в своїй проти-американській акції про "не-наситний Вол Стріт". Але є ще в Америці друга "капіталістично-реакційна" установа, про яку не забувають в Москві. "Реакційна" вона також і в очах американських лібералів. Це Красний Союз Фабрикантів, що саме тепер відбуває в Нью-Йорку свій річний конгрес. Республіканську партію, яка тепер прийшла до влади, часто зв'язують тісно з цю організацією, себто з "великими капіталістами". Тому цікаво почути, як і про що на тому конгресі говорять.

Сенатор В. Ф. Беннет, бувший президент цієї організації, обговорюючи сучасні економічні проблеми, заявив, що американський загаль, який допустив тепер Республіканську партію знов до влади, тим самим не заявився "на сліпо" за приватні "свободи підприємства". Він, говорив сенатор, хоче тільки переко-натися, чи "наша критика" демократичної і д-мі ініціативи щодо господарських справ була слухна і чи ті, що так голосно виступали проти урядового контролю, зуміють краще господарити, керуючись власною ініціативою і свободою. Як відомо, в час виборів Демократична партія кляла найбільший натиск на те, що нема безробіття та що людям живеться так добре, як ніколи передтим. Тепер, по республіканській перемозі, говорив сенатор Беннет, люди питають: Буде, чи не буде депресія? Буде прайя, чи не буде? Підніметься життява стопа, чи впаде? Обійдеться приватна ініціатива без урядового контролю, чи ні?

На все те треба тепер дати відповідь тим, що за свободу підприємства і проти вмішування уряду. Вони мусять подбати, щоб не було безробіття та щоб робітників міг далі поправляти свій стандарт життя. "Мусимо мати почуття громадської відповідальності, щоб економічна машина працювала не тільки на користь приватців, але також і покупців, робітників і всього народу", підкреслює сен. Беннет. Інакше БДА переміняється в соціалістичну державу. Загальний інтерес мусить бути поставлений на першому місці.

Інший промовець зазначив, що американці втратили віру в "соціалізм", як лік на всі економічні недомогання. Але якраз тому, треба людям, що займаються бізнесом, дати доказ, що американська господарська свобода є кращою розв'язкою, як "соціалістичні експерименти", яких і тут не бракувало. Тому саме обговорювано такі проблеми, як мешкальний, здоров'я, транспорту, добробуту, чи відносин між працедавцями і робітниками, спротиву монополіям і т. п.

Окремо підкреслено кілька разів промовцями відповідальність фабрикантів перед загальним населенням і робітництвом в противстві до дбання про зиски для тих, що є шерошавими і думають тільки про ви-

сокі дивіденди. Також обговорювано широ-ко робітничі справи. Ніхто не сумнівався, що і тут не можна стояти на місці, а треба побіти ти осіги, які робітництво досі здобуло. Один з фабрикантів виразно зазначив, що треба забути за давні часи і погодитися з новим відношенням до робітництва. Тільки тоді можна буде думати про дальші добрі відносини між робітниками і зарплатою фабрич.

Замітне також і те, що ті американські "капіталісти" заявили за продовження допомоги різним країнам, вважаючи це "допомогою вільно-му світові". Особливо цікаві такі слова: "Ми можемо пере-конати інші народи, що ми не є "машини", ні "грошолоби", а тяжко працюючі чоло-віки і жінки, симпатичні своєю вдачею, що добре розу-міють, що американський спосіб життя залежить від жит-тєвої стоїи інших народів".

Як бачимо, цей підхід до бізнесових справ в Америці і в світі такі ніяк не відпові-дає тому, що пише комуні-стична пропаганда про "аме-

риканських капіталістичних канібалів".

До цього можемо ще додати дуже замітну промову, яку виголосив в час конвенції Конгресу Індустріальних Організацій демократичний кан-дидат на президент, Адлей Е. Стівенсон, що перепав при виборі наступного президента країни. Отже він заявив пред-ставникам робітництва, які його попирали в виборах, щоб вони не лікалися тим, що ви-гнали республіканців. Не ду-майте, говорив Стівенсон, що вже через те спадє катастрофа на країну, чи на робітництво. Стівенсон вивав робітництво не думати категоріями свого вузького інтересу, але дбати про загальний інтерес і мати перед очима цілу країну. "Відповідальність зорганізо-ваного робітництва відносьть-ся не тільки до робітника та його добра, але й добра цілої країни", говорив Стівенсон. Робітництво сьогодні це вже не тільки юнія, це — нація, і в такому зміслі треба пра-цювати робітництвом прово-дів, щоб нація була завжди — на першому місці.

Ми наведемо наведи голоси з двох таборів, з табору фа-брикантів, і з табору робіт-ників, щоб вказати, що в Аме-риці настав справжній "нова-ера", яка буде продовжатися і розвиватися без оглядки на те, хто засяде в Білому Домі.

Микола Чубатий

Ватикан, Москва та Україна

І
Апостольський лист папи Пія XII з сьомого липня ц. р., звернений до народів Росії, викликав гострий спротив з боку усіх шарів українського громадянства. Деколи ця реакція була непропорційною до того акції, що викликала спротив. Але, ніде правди діти, деякі місця того ли-ста могли боліло вразити українців. Наприклад там, де стару історію України та то-гочасні зв'язки Києва з Римом вписано на рахунок росій-ського народу, тоді це не-існуючого на світі.

Та беручи справу безпри-страстно, лист папи не да-є більше тих історичних помил-ко, які це нині робить біль-ша частина професорів історії східної Європи на університе-тах західної Європи та Аме-рики. Отже тоді вимагати від неісторика, папи Пія XII, щоб знав історію європейської соху краще, ніж пересічний професор історії європейської соху в західній Європі та Америці. Тому винуючи не-українців за ці історичні по-милки, слід би в першу чер-гу винувати самих українців-католиків, що досі не подба-ли, щоб хоч на провідних на-толітичних університетах історія України та української Церкви була знана основніше.

Немає сумніву, що тут тре-ба добувати головну при-чину історичної помилковості листа папи Пія XII. "Не мав наміру мішати Вас з росіяна-ми", сказав Святий Отець до Преосвященного Івана Букича, провідника украї-нської делегації, на авдієнції у папи в Кастель-Гандольо, дня 14 листопада ц. р. У про-мові папи виголошений при-цій нагоді, дано українському

народові повну сатисфакцію за мимовільну уразу. Голова Католицької Церкви дав до-каз своєї доброї волі тим, що промову до українців на-казав передати через ватикан-ське радіо на всіх важливих мовах світу, а між іншого і на українській мові. Останній випадок зупинився з собою певні релігійно-церковні зв'язки Ватикану на сході Європи з українським визвольно-революційним на-ціоналізмом, тому і удар був такий голосний.

Про що йшло Святийому Отцеві в останній листі, адре-сованім до "Народів Росії"? Проголошуючи цей лист папа не мав цілком певно яких-небудь політичних намірів. Пала хотів промовити понад голови Кремля та його при-служника московського па-триярха "примо до народів ССРСР, кинути їм слово релі-гійної пошти та скріпити на-дію на краще завдяки опції Матері Божої, яку право-славні народи європейської соху високо почитають.

Лист папи до народів ССРСР був вимовом тої релігійної струї в західній Католицькій Церкві та надій на кращий світ, які західні католики за-в'язують нині з відомими об-явленнями Матері Божої в Португалії у Фатімі, 1917 ро-ку, під час народження боль-шевику в імперії царів. Мати Божої мала явитися трьом португальським дітям та про-повісти, що коли христия-

тому ходив похилений, з па-личкою, через що випадає по-меншій. Хвороба йому увесь час дошкучала. На мов за-пання, з чого те йому сталося, розповів: "св'язався чорт з младацем", — це на Україні пішов з кимсь наперегоні велосипедом, заступився і з того часу терпить. Не за-в'язавши на хворобу, був за-жди бадьорий і повний енер-гії. Перебуваючи в Тарнові, увесь час урядовав. Мав кін-нату у відомі готелі "Золь-дінгер", де містилися Міні-стерство Закордонних Справ, а на чолі з Міністром Ніковсь-ким і товаришем Міністра, проф. Оттоном Оттоновичем Ейхельманом (помер у Празі в р. 1942), а потім — на чолі з кн. Я. Токаржевським-Кара-шенцем. Переважав лежав на ліжку, підкладаючи під хребет дерев'яну дошку, так йому було легше. Лежа-чи, диктував машиністці ли-сти. Писала йому переважно на українській мові Лідія Миколаївна Бурмістренко (померла у 1934 році в Празі).

У Чижевського було два са-ни в Українській Армії, — від-домі у військ старшини — Микола й Григорій. Під час перебування у Тарнові, Чи-

жж. Степан Куропас

Язва байдужості

Причиною організаційного й, в парі з тим, фінансового недотримання українського життя в Америці є велика скількість "безпартійних".

Байдужими є ті "безпартійні" українці й американці українського роду, що нарі-кають на розбиття на політи-чні групи і партії та дума-ють, що це вистачає. Дума-ють, що як будуть ходити са-мопас, то тим даватимуть до-брий приклад, як жити в зго-ді. Ті люди, у своїх міркуван-нях, дійшли так далеко, що навіть твердять, немов би во-ни поклялися мирити розва-реніх. Для них вся дискус-сія про громадські справи — це сварка партійників.

Безпартійні думають, що прийшов їх час. Вони твер-дять, що ввесь час остерігали перед катастрофою того чи іншого роду. Вони добре не-перебачували" хід різних по-дії, але тому, що їхнього го-лосу партійні лідери не слу-хали, прийшло до катастро-фи, яку вони також переба-чували! Коли їх запитати, де, коли й в яких справах вони "остерігали", то їхня відпо-відь така, що, мовляв, ваша пам'ять недописує, або що партійні люди засліплені пар-тійною літературою й нічого не бачили.

А в дійсності ніхто не чув їхнього голосу остерігати й не міг чути, бо його не було, бо ті безпартійні не мали ніякої дії, ніяких плянів, ніякої ініціативи.

Во як можна було бути ко-ли і як можна було тепер неувальним чи безпартійним, коли Україна знаходиться в трагічному положенні й в важкому визвольному бою?

Треба пригадати "амери-канський безпартійний", що в часі як Усууси, Ес-ес-и, УГА, Армія УНР змалювали з ворогами, теж були "безпар-тійні", себто ті, що заявляли свій "неутралітет", замість брати участь в руці. Коли ви-рали студента під Крутами, безпартійні чекали, чи вий-ме! Всіх тих, що проголошували "неутралітет" ворог і так не пощадили; але вони згинули не як герої, а як без-хребетні. У кожній нації мен-ше героїв, ніж безхребетних, У нас відсоток цей теж вели-кий! Бо — скільки у нас, по-нашій програмі, було в УВО, в ОУН? Скільки по другій сві-товій війні під час неї бу-ло в Дивізії або в УПА? Чи навіть, — скільки нас читало

католика королевича Володи-слава. Проти польської католиць-кої місії на сході Європи Мос-ква висуває свою московську місію в християнським світі, а саме "Теорію Третього Риму — Москві".

В XV столітті, по укладку Візантії в руки турків в Мос-кві створили теорію, що по-заганяє православного, Дру-гого Риму — Візантії, що від-старого Риму має перебрати першество та провід христия-нського світу, всі права Ві-зантії перейшли на Москву. Москва отже відтепер стала провідником всього христия-нства та непомилним виклада-чем автентичної віри, голоше-ним Христом. "Москва є Третім Римом, голосили в Москві, а Четвертому Римові вже не-бути до кінця світу". Тим чи-ном, за амбіціями москвітів, Москва має вести християн-ський світ та його вчити аж до кінця світу.

Московська теорія Третього Риму — Москві стала потуж-ним політичним аргументом в руках будівничих московсько-російської імперії. Московське православ'є стало не тільки національною вірою москві-тів, але також духовним хре-бетним стовпом російської ім-перії. Навіть атеїстична влада червоного Кремля не була в силі злегковжати цей полі-тичний козир в утриманні ці-лістості та в зрості російської імперії й в поширюванні полі-

тичних впливів Москви поза Московщиною. Стару московську науку про Москву, як Третій та останній Рим для всього хри-стіанського світу повторив вже за нашої пам'яті речник здеморалізованої московської патріархії у "своєї промові" з нагоди святкування 500-ліття автокефалії московської пра-вославної Церкви (1948). Він тоді ствердив, що однимим правдивим викладачем віри, принесеної Христом Спасите-лем на світ, є московський патріарх, бо всі інші Церкви, що себе подають за християн-ські, отже Католицька Церква та всі протестантські Церкви викладають Христову науку фальшиво.

Обі потуги, що стали до змагання за ошанування схід-ної Європи — Польща та Московщина — поставили християнську віру на свої полі-тичні услуги. Серед тихих об-ставин праца Католицької Церкви привернути східну Європу під духовну владу папи ставала рідко дуже трудною та вимагала основ-ного знання того терену та його населення. Річ ясна, що серед таких "трудних обставин" помилки були можливі й вони справді були, однак Апо-стольський Престіл мав на оці постійно тільки релігійну ціль — привернути право-славний світ східної Європи до Католицької Церкви.

(Продовження буде)

Було це в 1924 чи 1925 ро-ці. Далі наше листування обі-рвалось. А в році 1925 я до-дався з часописів, що Павло Іванович Чижевський помер. Помер в далекій Швайцарії, в місті Женеві, де й похований, скромно і тихо, при участі нечисленної української ко-лонії.

Вічна пам'ять великому українському Патріоту!.. (Кінець)

Віктор Приходько

„ПАБІСКО“

(Спогад)

(5)

Що тут робити? І ось приходить мені думка: фантастична й утопічна. Звер-нутися до Чижевського: чи не натиснув би він на „Пабіско“. Розуміється, з погляду реаль-ного стану речей, — це смі-шно: про які концесії на Ук-раїні можна говорити, коли уряд більшовицький міцно засів у країні! Але ж вихід якийсь треба знайти! І я рі-шив: звестися з Чижевським у Відні, — що він скаже. Але як це зробити? Уже страшна середина, — за три дні Вели-день. Листа пізно писати та і телеграфічно тяжко порозумі-тися, — а може Чижевський й у Відні нема. Отже, чи мож-на поговорити „по прямому проволу“. Чи практикується це у Західній Європі, — бо у нас, на Україні та в Росії, під час „великої безкровної“ кож-ний комісар засідав до апа-

жеш на тих „жахлів“... Де Київ, де Полтава, а вони тут, у центрі Європи, по прямому дрову перегукуються!

Але чи вигорить справа? Вночі сплю-не-сплю, вся на-дія на Чижевського. Старий — дипломат, а головне чоло-вік бистрий і „словний“ — що сказав, — буде робити...

Ось уже ранок. Страшний Четвер. Десь сьогодні — за-втра повинна бути телеграма: так чи ні. Мусить порозумі-тися із Женевою.

Але що це? Нема й двана-дцять годин, — листиноба з телеграмою: „Все добре, Банк Польський у Тарнові випла-тить вам дві тисячі франків швайцарських. Чижевський“. Дві тисячі швайцарських франків — це ціла купа ма-рок польських! — Слава! Ве-лидень врятований!

Не минуло й півгодини, як уже вся „Тарнівська Республі-ка“, на чолі з п. Прем'єром і Урядом, знала про подію. Молодець Чижевський! Хай живе „Пабіско"! Ранком у п'ятницю я вже був у банку в відомим начальником Дер-жавним Скарбниці — „Підляв" Савлуцьким і „підляв" покійний, помер у Тарнові,

Так скінчилися стосунки Української Народньої Рес-публіки з „капіталістичними акулами" в Європі.

В часі переправ і після то-го П. І. Чижевський двічі при-їздив до Тарнова. Це був сим-патичний дідок, літ під шіст-десят, невеликого росту, із ся-вим волоссям та досить вели-кою своєю бородою. Мав по-шкодженний спинний хребет, і

Микола Андрусик.

СЬОГОДІШНЄ УКРАЇНОЗНАВСТВО

У статті "Українознавство сьогодні" ("Свобода" з 30-го жовтня ч. р. ч. 289) зауважує п. В. Сивенко обсяг сьогочасних українознавчих дослідів до дослідження стану сьогочасної України під Совєтами. Це його становить цілком хибне, бо ніхто з українознавців не виключає дослідів над положенням українців під Совєтами, чого доказом є статті на ці теми в "Енциклопедії України" та в "Енциклопедії України", що навівають до спеціальних економічних дослідів Валентина Садовського й інших в "Працях Українського Наукового Інституту" у Варшаві до 1939 р., як також промову у підсудовій Україні Романа Смаль-Стоцького, секретаря цього Інституту тамже.

Започаткував зацікавлення сьогочасним станом і зв'язав його з українознавчими дослідженнями минулого України такий Михайло Грушевський вміщенням бібліографічного реєстру українознавства за 1928 рік в своєму двомісячнику українознавства "Україна" 1929 р. У десятиліття саможестості нових українських держав Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки появилося вже чимало спогадів члїдних учасників наших визвольних-державних змагань поза межами СССР; зібрав їх, додаючи зміст, коли наголовок не був ясний, для бібліографічного реєстру Грушевського автор цих рядків. І так у цьому реєстрі знайшлися спогадки полковника С. Ковалюка з "Розбудови Нації" поміж спогадами більшовицьких авторів з т. зв. годі по совєтському, "громадянської війни на Україні в 1917—21 рр." Поміж совєтськими авторами відомий тоді совєтський консул у Львові Георг (своєї імені не згадував на Юрія) Лапчинський, що часто являвся на святковій імпресії НТШ у Львові в товаристві свого помічника Гігоров'а та з наблизеними людьми там; такі імпресії як академії і комерції в честь академіка Кирилла Студинського і Василя Шурата не могли обійтися без цих впливових гостей. В 1928 р. появилися також у Парижі французькою мовою спогадки гуляйківського "батька" Нестора Махна, що знайшов для себе на скитальщині пристановище серед французьких анархістів.

І нотка про його спогадки ввійшла до бібліографічного реєстру українознавства Грушевського.

Та цей бібліографічний реєстр не був доповіддю совєтській цензури і Грушевський повідомив мене, що, такого реєстру за 1928 рік не буде вже друкувати в "Україні", проте жай я збирав бібліографію українознавства поза

Увага! Українці м. Нью Йорку й околиці!
КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ М. НЬЮ ЙОРКУ, УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ І МУЗИЧНА СЕКЦІЯ ПРИ ЛІТЕРАТУРНО-МУЗЕЙНОМУ КЛУБІ В НЬЮ ЙОРКУ

улаштувуватимуться в НЕДІЛЮ, 7 ГРУДНЯ (DECEMBER 7) 1952 Р. в ЗАЛІ ФЕШЕН ІНСТИТУТУ при 225-229 ВЕСТ 24-а ВУЛ. (між 7 і 8 Есеніями) в НЬЮ ЙОРКУ

КОНЦЕРТ
присвячений 110-річчю з дня народження (1842-1952) і 40-річчю з дня смерті (1912-1952) Великого Українського Композитора **МИКОЛИ ЛИСЕНКА**

В концерті беруть участь: Тенор-оперний співак п. Михайло ГОЛІНСЬКИЙ (Торонто), композитор проф. Володимир Грудий (Нью Йорк), Віолончельний п. Зоя Полієвська (Нью Йорк), арт.-співак баритон п. О. Стенура (Нью Йорк), мейсопран операва співачка п. Клядія Таранова (Філадельфія), арт.-скрипак п. Володимир Цисик (Нью Йорк). Аккомпанімент: а-на Оля Дмитрів (Джерсі Сіті), п. Євген Крахно (Філадельфія), проф. д-р Михайло Полієвський і п. Євгенія Чисельська (Нью Йорк).

Початок тощо о год. 7:30 вечора. Подорожчів в програмках ІМПРЕЗОВА КОМІСІЯ КОМІТЕТУ Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Нью Йорку.

РІЗДВЯНІ ПРИВІТИ ЧЕРЕЗ "СВОБОДУ"

Ви знаєте, що радісною, святою несподіванкою буде для Ваших близьких прохати привітання у Різдвяному чепі "Свободи".

Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використав цю нагоду, щоб передати свої побажання навіть тим, що живуть в найдалішніх закутках світу.

Тож не забувайте, що тексти привітань можете надіслати тільки до 15 грудня. Найкраще буде, якщо привітати їх вже тепер.

Разом з текстом повідомлення, надішліть і плату за нього, за таким обчисленням:

1. ціль однієї шпальти (5 рядків включно до адреси) — \$2.00
2. ціль подвійної шпальти — \$3.50
3. ціль подвійної шпальти — \$6.50 а т. д.
АДМІНІСТРАЦІЯ "СВОБОДИ".

"А ПРЕЧО ПАН-БРАТ УТЕНА ОД РУСОВ?"

Похмура осінь 1944 року. Жалібно плаче хмарне небо. Ще зранку 4-го вересня с. Вербовича скуче важкими олов'яними хмарами. Доц безжалісно кропить убоге дахміття "утічєнцїв", що розмістилися на просто-мужо шкільному підвір'ї. Літнє жукотє внаслідок хулі коні біла фір, доїдаючи напрошену у словаків траву, жалібно сичать сирі дрова, на яких вариться ріденька зупа, з напрошеної у словаків картоплі.

Радом з багаттям сидить на пензку зажурена бабуся, розворушуючи цюхвалених багаття, щоб приспичити кипіння зупи. Вона щось дуже сумна і задумлива. Скриві сиві. Обличчя в зморшках. Сліди "щасливого" життя під Сталіном.

— Чому, бабусю, зажурена? — питає молодий Василько Василенко з Полтавщини, — набув, бабусю, була командантом поліції? А тепер треба тікати, — жартує хлопчина.

— Ужє чим не була, а Сталіна не хочу, — натискаючи на м'яке полтавське "л", відповідає бабуся.

І бабуся починає зриваючись старим голосом розповідати свою тяжку трагедію під совєтами: "Мешкали ми в Зінківському районі на Полтавщині. Восени 1930 року нас цілу родину вивезли на далеку північ. Там загинув мій старий — забивало дерево на рубаних лісах. Я лишилася з трьома малими дочками. По трьох роках тяжкої праці в неоподібній тайзі я втекла. Дістала на Донбас. Там, хвалити Бога, відбувала каторгу, але й дочок замків по-віддавала. Прийшла війна. Двох зятів на фронт забрали, а третього німці розстріляли за те, що любив Україну. Я знову лишилася сама без допомоги. Повернулася на Полтавщину до рідного села. Повернулася до своєї хати. Була за совєтів колгоспниця, в тут кажуть, що знову йдуть більшовики. Я їй давай тікати. Оце тому я й опинилася тут, у Словаччині, сама, як палець. І знову починаються мої поневіряння, — бабуся перервала розповідь — а дитя, що то йде!"

На подвір'ї пражувало трьох словаків: староста села, нотар, а спереду їх увеселенням кроком високий і рижий молодий словак. Оцей самий високий і рижий, що йшов увеселенням кроком, чомусь був у совєтській уніформі військовий. Мав навіть якусь блискавку на грудях (совєтська відзнака). Староста села лагідно сказав: "Ти с наш Янко, був у „рихлий дивізії“, але потрапив до „русів“ і переконався, що там „пеклий живот“, про який школу в Москві, тепер повернувся „літандом“ додому і організує „партизанські ескадри“. Хочє щось з вами говорити. Староста замовк.

— А пречо пан-брат утена од русов? — суворо звернувся до нас Янко.

— Ми не „утєкали“, — бо-язливо відповів малий Василько Василенко, — нас німці вивезли, а не ми, „утєкали“.

Янко тїй татко хоче викупити свою провинну, то мусить іти до партизанських „ескадр“.

Так сказав маршал Сталін, бо „руда армія рихло буде тут“.

Не знаємо, що далі сталося з татком Василька, що сталося з бабусю з Зінківського району і навіть не знаємо, які далі шляхи Янка з „рудої армії“, але тільки знаємо, що часи йдуть і люди міняться.

Був пригожий сонячний день. Весело сміялося баварське сонце. На чистому німецькому небосхилі швидко пробігали кучеряві хмаринки, немов злякані стадо заблуканих овець. На станції Пасау, поблизу совєтської зони окупації, розташувалися великий транспорт чехо-словацьких уїкатів. Повільним кроком маршували уїкаті з „Вільної Чехо- словацької Республіки. Десь позаду плівся, ледве перебираючи ногами, високий і рижий чоловік. Хтось до нього гукнув: „Янко, а пречо пан-брат утена од русов?“

Він поспіхнувся і нічого не відповів. Але це вже був не 1944, а 1949 рік.

А це пізніше прийшов і 1952 рік. Велике свято в церкві св. Покрови в Шкіаго, бо сьогодні церква має храмовий день. На святі були не тільки українці, але й чужі гості. Були представники братської поповелюваної Москвою словацької народної. За одним столом сидів усміхнений американський жовіір, він мав відзнаку учасника війни в Кореї, а на другому кінці сидів гість від словаків. Він був прекрасно одягнений в цивільному. Жовіір до нього лагідно звернувся: „А пречо, пан-брат, утена од русов?“ Янко підняв голову і здивовано подивився на жовііра.

— Я той самий Василько, пам'ятає, як у Вербовичах ви приходили до нас і питали: „Пречо пан-брат утена од русов?“

А тепер я вас це саме питаю. Василько потиснув йому руку і сказав: „Гора з горою не сходиться, а чоловік з чоловіком завше“.

Він чокувся до Янка чаркою і вони обоє випили за вільну Україну і вільну Словаччину і дали слово один другому більше не питати „А пречо і хто утена од русов“.

Юрко Степовий.

— що — рідного грунту. Але немає мецената, яким був Митрополит Андрей. Не лявлять тому, що між теперішнім українським громадянством немає одиниці, яка розпоряджалася б такими матеріальними засобами як Митрополит Андрей, але передусім тому, що брак нам людей, які мали б такі широкі горизонти, таке зрозуміння ваги виховання молодого покоління, які горіли б до молоді такою великою активною любов'ю та так дрижали б за майбутнє нації, як Митрополит.

Тому брак мецената — одиниці наше суспільство мусить заступити спільним, громадин меценатством. Дрібний огник любові до молоді десятком тисяч окремих членів нашої національної збірноті, мусить в сумі загоріти могутнім полум'ям, слабе зрозуміння кожним із нас молоді, мусить спільно зродити велике бажання піти їй на зустріч та перетворитися в акт громадин, збірної жертвотності на потреби нашої молоді.

Тоді справа придбання пластової оселі не буде тяжкою проблемою й задля збірноті меценатства на найближче літо пластова молодь зможе користуватися власним табором.

Володимир Барагура.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Нова установа: „Рідна Школа“.

В Дітройті існують дві греко-католицькі парафіяльні школи в гарних будинках і задовільно засобами в усе, чого вимагає правильна шкільна наука. Одно болить багато родичів: ці школи не звертають належної уваги на навчання української мови, дарма, що як американські компетентні чинники, так і найвища наша церковна влада не противляться тому, чи пак навіть поручають. Засновані з цього приводу дві вечірні школи українознавства на сході і на заході міста діють вже від 2—3 років і мають великі успіхи в ділянці виховання і навчання. Але скромні їх приміщення та виховання не відповідають тим вимогам, які треба б ставити, як теж не дозволяють на розширення рямців їх діяльності.

Цьому невідрадному стану рішено зарадити. В неділю 16 листопада ц. р. Шкірша Громадська Народа в Дітройті, який спонзорувало около 20 різних організацій на чолі з філією УКК, поклікала до життя нову, дуже важливу установу, відому і заслужену на рідних землях, „Рідну Школу“.

Під час наради вихолощено 2 цінні реферати, а саме: „Як зберегти для українства нашу молодь?“ (д-р М. Долішницький) і „Нам треба „Рідної Школи“ (п. П. Рогатинський). Сучасний стан шкільної і виховної справи в Дітройті навістиво трьох згодівців: інж. Мільчаніч говорив про „Навчання української мови в парафіяльних школах“, д-р І. Сточанський про „Навчання українознавства в вечірній школі на заході Дітройту“ і інж. Д. Березовський про „Доповняльну Школу Українознавства на Сході Дітройту“.

Поставлено і схвалено ряд резолюцій про виховання української молоді і про наладкування відповідного шкільництва, а також, що незвичайно важко, про створення окремої установи під назвою „Рідна Школа“ та про її матеріальне забезпечення. Зацікавлено проєкт статуту, який одобрено і прийнято. Принято теж листу провідних організацій, що її виготовила Номінаційна Комісія. Головою „Рідної Школи“ став заслужений шкільний діяч інж. Д. Березовський, заступниками: О. Заплатинський й І. Сточанський, а членами Управл: п-н О. Климчинський, п. Богдан Петриня, В. Шербін, і С. Біллі. До Контр. Комісії ввійшли: І. Розгін, Е. Яворівський.

Ваню подивився на жовііра. — Я той самий Василько, пам'ятає, як у Вербовичах ви приходили до нас і питали: „Пречо пан-брат утена од русов?“

А тепер я вас це саме питаю. Василько потиснув йому руку і сказав: „Гора з горою не сходиться, а чоловік з чоловіком завше“.

Він чокувся до Янка чаркою і вони обоє випили за вільну Україну і вільну Словаччину і дали слово один другому більше не питати „А пречо і хто утена од русов“.

Юрко Степовий.

— що — рідного грунту. Але немає мецената, яким був Митрополит Андрей. Не лявлять тому, що між теперішнім українським громадянством немає одиниці, яка розпоряджалася б такими матеріальними засобами як Митрополит Андрей, але передусім тому, що брак нам людей, які мали б такі широкі горизонти, таке зрозуміння ваги виховання молодого покоління, які горіли б до молоді такою великою активною любов'ю та так дрижали б за майбутнє нації, як Митрополит.

Тому брак мецената — одиниці наше суспільство мусить заступити спільним, громадин меценатством. Дрібний огник любові до молоді десятком тисяч окремих членів нашої національної збірноті, мусить в сумі загоріти могутнім полум'ям, слабе зрозуміння кожним із нас молоді, мусить спільно зродити велике бажання піти їй на зустріч та перетворитися в акт громадин, збірної жертвотності на потреби нашої молоді.

Тоді справа придбання пластової оселі не буде тяжкою проблемою й задля збірноті меценатства на найближче літо пластова молодь зможе користуватися власним табором.

Володимир Барагура.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба, Грі. Вуф-Омстра. Танці до ранку. Ветун \$1.50.

Товариство „Волоні“ у Нью Йорку запрошує всіх на **АНДРІВСЬКИЙ ВЕЧЕРНІЦЬ** П'ЯТНИЦЯ, 12 ГРУДНЯ, год. 8. веч., в залі Танкової Студії Аравенка, 4 Е. 8. вул., Нью Йорк. Ворожба,

ПРАЦЯ

ФІРМА
П. СТАСЮКА
124 First Avenue
New York, N. Y.

потребує
СУБЕКТА-РІЗНИКА
до склепу.

Зголошуватись тільки фахівцям. Вимагається знання англійської, української і польської мов.

Попикується від зарплати доброго ліногінгста. Постійна праця, платня після умови. Зголошуватись на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN PRESS
133 East 4th Street,
New York 3, N. Y.

ПРАЦЯ ДЛЯ ДОСВІДЕНИХ
ЧИСТИЛЬНИКІВ ВІКОН.
Платня за юніями ставками. Приймаємо початківців з платнею і навчимо феху.

Телефонувати:
FEDERAL 9-1724

ПРАЦЯ ДЛЯ МУЖЧИН
ПРАЦЯ для досвідченого прибиральника — наглядка (формана) в будинок для бюр. Добра платня. Постійна праця.

ACE CLEANING CO.
307 — 5th Ave., New York
(Near 31st St.) Room 1414

ПОШУКУЄ ПОСАДИ!
Проводить хор, вчить діти, виконує все, що торкається дяковчителів. Ласкаві зголошення слати:

WASYL LWIWSKYJ
160 — 14th St.,
Brooklyn, N. Y.

ЮВЕЛІР

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St.
New York 9, N. Y.

Телефон: CA 8-1889
Годинарник і ювелір від 1905 р.
Агенція на гарні шпайдарські та американські годинарники та біжутерію. Все працю виконується у власній роботні. Один рік гарантії.

Evergreen 3-4450
FILL
YOUR BINS NOW
Spring Prices
IN EFFECT
MAPLE
Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федико Кулак

УКРАЇНСЬКА ФУТРИА

РОБІТНЯ В НЬО ЙОРКУ

Roman KUSSOFF

41 W. 57th STREET (5th Floor), (між 5 & 6th Ave.)
NEW YORK CITY

Коли задумате справити нове футро, перемодлювати, направити, або дати до шову, так порадиться в цій справі з досвідченим скріпником Романом Кузовом. Він напевно подбає, щоб ваше футро, джакет чи ковпир були зроблені по найновішим фасонам, солідно та з найкращих матеріалів.

Ціни приступні.
Інформація на телефон: PLaza 9-4238.

LOCAL — LONG-DISTANCE
MOVING — STORAGE
ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y. — Tel. OR. 3-2484

УВАГА! УВАГА!

Вже вийшли з друку Різдвяні поздравлення у видавництві „Свобода”
Хочете зробити приміщення своїм близьким і знайомим — замовляйте негайно!!

● Це найкращі картки, що виходили до цього часу. Зроблені вони на американський відець спеціально для нас артистом-художником П. Холлоуїном.
● До багатьох барвних малюнків додано в кожній картці на 4 та 5 сторінці відповідну колядку та сердечне поздравлення.
● Кожна серія карток складається з 8 різних поздравлень, кожне в окремій ковертці.
Ціна однієї картки з коверткою \$0.10.
Хто замовляє відразу 100 карток платить разом з ковертками тільки \$7.00.
Для книггарень і колекторів велика знижка. СПИШИТЕ ЗАМОВЛІТИ!
Замовлення надсилайте на адресу:
„СВОБОДА”
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.
або на адресу:
G. TYSCHENKO,
164 East 127th Street, New York 35, N. Y.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

ЗА 1952 РІК ВИПЛАТИЛИ:
Листа ч. 12. (По день 12 листопада 1952 р.).
(Докінчення).

НЬО ДЖЕРЗІ:

Гобокен: Стефан Зайко \$10 (на 1953 р.).
Мейланд: Адам Лесняк \$10.
Джерзі Сіті: Михайло Іванович \$25; по \$10: Володимир Кух, Лев Мандзюк, Іван Петришин.

Кері: Петро Слободюк \$10.
Мейна: Стефанія Гаврилук \$10.

Ньюарк: По \$10: Іван Атаманець, Андрій Варан, Теодор Цар, Володимир Кобальський, Микола Кизима, Михайло Малиш, Теодор Подоба, Микола Пилипчук, Пашко Соколовський, Сам. Сошицький; Михайло Лаврів \$10.

Нью Маркет: Д-р Ксенюк Сидельський \$10.

Пассайк: Франко Гурин \$10.
Соміт: Надія і Сергій Колінський \$15.

Трентон: По \$10: Володимир Петришин (помилково було подано Петро), Михайло Середок, Микола Залць; Михайло Стратиско \$5.

НЬО ЙОРК:

Амстердам: Михайло Мельничук \$25; по \$10: Михайло Бартош, Григорій Гайдучок, Дмитро Головацький, Микола Якимович, Стефан Кравець, Андрій Петришин.

Асторія: Михайло Фіас \$10.

Бронкс: Ірена Каушівська \$10.

Бруклін: Л. Лиман \$10; Михайло Жонів \$5.

Бюфало: Теодор Конотопська \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

Когеве: Василь Гогоша \$10.

ОГАНО:

Синсінаті: Д-р Леонід Романовський \$10.

Клівланд: По \$10: Володимир Боднар, Максим Бішко, Стефан Дідука, Юліан Гомуляк, Роман Грабчук, Степан Гвоздецький, Іосиф Гушак, Еуген Якубович, Микола Яворський, Василь Овчинник, Василь Заволович; Константин Коник \$5.

Лівермор: Михайло Мельничук \$10.

Вайлдерфор: М. Гадзінський \$10.

ПЕНСІЛВАНІЯ:

Едінбург: По \$10: Андрій Русинко, Володимир Служинський; Володимир Вавро \$5; В. Рент \$1.

Бетлем: По \$10: Олександр Любінський, Еуген Михайлів, Марія Михайлів, Андрій і Юстина Тимко; Гнат Балазюк \$5.

Баттер: Т. Мішко \$2.

Керей: Ю. Липи \$2.

Карнегі: По \$10: Василь Голембін, Григорій Шараневич.

Костель: Українська Православна Парфія з листом паніхиди \$15; о. М. Капула \$10.

Донора: По \$10: Гр. Сенько, Василь Сенько.

Істон: Іван Гасак \$10; Михайло Демко \$5.

Честер: По \$10: Андрій Близкий, Катерина Давко, Микола Гелевич, інж. Корнелій Кірюк, Богдан Малевський, о. Стефан Мошняк, Іосиф Сарахман; по \$2: І. Ковальчук, А. Соколович.

Дженет: По \$1: Ю. Гаррик, С. Галушка.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор Пашківський, д-р Роман Савицький; по \$20: Павло Майкович, Іосиф Сеник (1951 і 1952); Стефан Самуляк \$15; по \$10: Ярослав Войчук, Микола Войчук, І. Іванна Воцалюк, Калістрат Дереванко, Павло Дубинський, Володимир Федорин, Роман Гевко, Микола Іванович, Сергій Євсєвський, Іван Казарія, Богдан Кондра, Роман Личик, Іван Лисинський, Стефан Мартиняк, Микола Мельничук, о. Андрій Мельник, Олена Месюк, Володимир.

Філадельфія: Обеднання 6. Воляків Українці в станція І. Укр. Дивізії з листопадового свята \$139.04; по \$25: Теодор